REFERAT Økonomiudvalget 2022-2025 d. 08-09-2022

Mødedato Torsdag d. 08. september 2022 kl. 08:30

Mødested Økonomiudvalgsværelset

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden..... 3
B-sag: Ændring i mødeplanen for Økonomiudvalget..... 4
C-sag: Drøftelse af Økonomiudvalgets Budgetforslag for 2023 og overslagsårene 2024-2026..... 5

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

85.02.02-G01-1-22

Resume

Godkendelse af dagsordenen til Økonomiudvalgets møde den 8. september 2022.

Beslutning

Økonomiudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: B-sag: Ændring i mødeplanen for Økonomiudvalget

00.22.04-G01-11-21

Resume

Økonomiudvalgets mødeplan for 2022 blev godkendt på mødet den 11. januar 2022.

Borgmesterforvaltningen foreslår af forskellige årsager, at følgende af Økonomiudvalgets møder i efteråret flyttes:

Økonomiudvalgets møde torsdag den 6. oktober 2022 flyttes til mandag den 3. oktober 2022, kl. 15.00 - 16.00, mødet afvikles som online møde på Teams. Flytningen er begrundet i, at Økonomiudvalget er på studietur den 6. oktober 2022.

Økonomiudvalgets møde torsdag den 27. oktober 2022 flyttes til onsdag den 26. oktober 2022, kl. 08.30 - 13.00, da flere af Økonomiudvalgets medlemmer deltager i KL Repræsentantskabsmøde.

Økonomiudvalgets møde torsdag den 24. november 2022 flyttes til onsdag den 23. november 2022, kl. 08.30 - 13.00, da der er sammenfald med møder i flere andre fora.

Effekt

Sagens karakter gør, at det ikke er relevant at vurdere effektskabende konsekvenser for Odensemålene.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget godkender ændringen af mødeplanen.

Beslutning

Økonomiudvalget godkender Borgmesterforvaltningens indstilling, dog således, at mødet den 3. oktober 2022 afholdes fysisk på Rådhuset fra kl. 15.00 - 16.30.

Sagsfremstilling

Der henvises til sagsresuméet.

Økonomi

Sagen har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 3: C-sag: Drøftelse af Økonomiudvalgets Budgetforslag for 2023 og overslagsårene 2024-2026

00.30.04-S00-23-22

Resume

Økonomiudvalget skal i denne sag drøfte Udkast til Økonomiudvalgets Budgetforslag for 2023 og overslagsårene 2024-2026. På næste møde skal udvalget godkende det endelige budgetforslag.

Økonomi i balance med lille råderum
Budgettet for 2023 skal lægges i en tid med stor usikkerhed. Det danske samfund er på kort tid gået fra en sundhedskrise til en alvorlig sikkerhedspolitisk krise, som følge af Ruslands invasion af Ukraine. Det påvirker allerede Danmark med rekordhøj inflation på råvarer og fødevarer, og usikkerhed om energiforsyninger. Et løft af forsvarsudgifterne har også betydet et reduceret råderum, som vil afspejle sig i kommunernes økonomiske rammer i de kommende år. Økonomiaftalen mellem regeringen og KL blev da også på den baggrund stram, hvor der kun blev givet et løft til demografiudviklingen i kommunerne i 2023, og hvor anlægsniveauet blev sænket fra 2022 til 2023.

Odense har dog et fornuftigt fundament at tage udgangspunkt i. Det skyldes rettidig omhu fra de seneste år med højkonjunktur, hvor Odense har taget hånd om at imødegå nogle af de udsving, som ses i økonomien i dag. Det gælder eksempelvis genopretning af det specialiserede socialområde og tidlig tilvejebringelse af finansiering til demografiudviklingen.

Odenses økonomi er begunstiget af, at udgifterne på kontanthjælp og dagpenge er faldet, som følge af faldende ledighed. Men til gengæld får Odense færre indtægter fra udligning, da den sociale profil er forbedret.

Der er i budgetforslaget blevet plads til at indlægge et mindre råderum til henholdsvis engangsinvesteringer til nye anlæg på 100 mio. kr. og til varige driftstiltag på 20 mio. kr. Den økonomiske virkelighed på landsplan og i Odense betyder dog, at der ses ind i et budget for 2023, hvor det vil være nødvendigt med stram styring og hårde prioriteringer.

I vedlagte Udkast til Økonomiudvalgets Budgetforslag 2023 beskrives de forudsætninger og tiltag, der ligger til grund for, at Økonomiudvalget kan fremsende et budgetforslag i balance.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at udvalget drøfter udkast til Økonomiudvalgets budgetforslag for 2023 og overslagsårene 2024-2026.

Budgetforslaget skal endeligt behandles på Økonomiudvalgets møde den 15. september 2022, hvorefter det oversendes til byrådets 1. behandling.

Her påtænktes følgende indstillingspunkter:

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget godkender Økonomiudvalgets budgetforslag for 2023 og overslagsårene 2024-2026, herunder:

1. Budgetændringer og tilpasninger, der er vedlagt som bilag.

2. Den foreløbige takstoversigt, som fremgår af budgetforslaget.

3. Afleveringsfristen for ændringsforslag til Økonomiudvalgets budgetforslag 2023 er i udgangspunktet fredag den 30. september kl. 12.00. Ændringsforslag vil dog blive eftersendt, blot de er fremsendt senest fredag den 7. oktober 2022.

Beslutning

Drøftet.

Sagsfremstilling

Budgetarbejdet for Budget 2023 blev igangsat med godkendelse af sagen "Budgetprocedure og effektstyring 2023-2026" i januar 2022, hvor de overordnede rammer for budgetprocessen blev fastlagt. I rammeudmeldingen i februar 2022 blev budgetbidragene konkretiseret, og de foreløbige udvalgs rammer blev udmeldt.

Økonomiudvalget skal med denne sag i første omgang drøfte Udkast til Økonomiudvalgets Budgetforslag for 2023. Økonomiudvalget skal ugen efter godkende det endelige budgetforslag, som herefter oversendes til byrådets 1. behandling den 21. september 2022. Budget 2023 godkendes endeligt ved 2. behandlingen i byrådet den 12. oktober 2022.

Processen er vist i nedenstående figur.

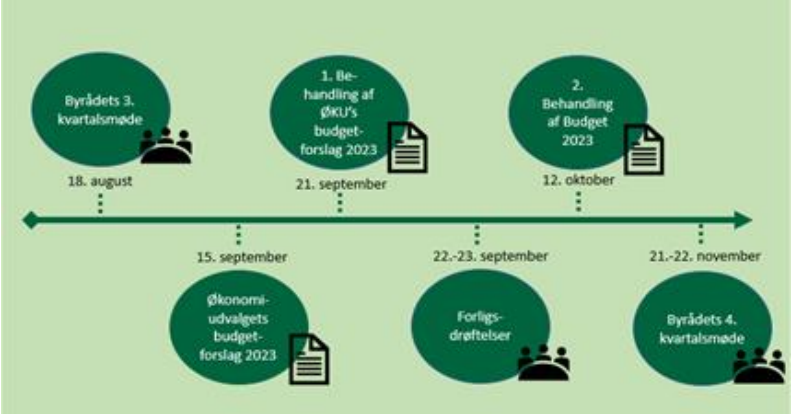

Hvad er Økonomiudvalgets budgetforslag?
Økonomiudvalgets budgetforslag viser Odense Kommunes indtægter og udgifter efter de er blevet opdateret med konsekvenserne af Økonomiaftalen mellem regeringen og KL, opdateret skatte- og tilskudsmodel samt reviderede vækstskøn for udskrivningsgrundlaget. Der er desuden indarbejdet tidligere politiske beslutninger, og endelig er der indlagt nye tiltag, som fremgår af budgetforslaget.

Efter Økonomiudvalgets godkendelse danner budgetforslaget efterfølgende grundlag for byrådets videre politiske drøftelser. Budgetforliget er i udgangspunktet blot ændringsforslag til Økonomiudvalgets budgetforslag.

Ændringsforslagene til Økonomiudvalgets budgetforslag 2023 skal sendes til økonomidirektør Eddie Dydensborg senest fredag den 30. september 2022 kl. 12.00. Ændringsforslag vil dog blive eftersendt, blot de er fremsendt senest fredag den 7. oktober 2022. Dette kan blive nødvendigt i forhold til en beslutning om en eventuel skattestigning, da Indenrigs- og Boligministeriet først har lovet svar på Odense Kommunes ansøgning ultimo september.

Rammesætning for budget 2023
Budgetlægningen påvirkes dels af, hvad der sker på landsplan og dels af udviklingen i Odense. Generelt er rammerne påvirket af, at sundhedskrisen med Corona er blevet afløst af en alvorlig sikkerhedspolitisk krise, som følge af Ruslands invasion af Ukraine.

Det betyder, at rammerne på landsplan er påvirket af følgende:

- Regeringen og et bredt flertal af Folketingets partier har indgået en aftale om et historisk løft af udgifterne til forsvaret. Det betyder, at der i de kommende år vil være begrænset råderum til kommunerne.
- Der er usikkerheder om energiforsyninger fra Rusland og leverancer generelt. Danmark arbejder på at blive fri af russisk gas. Det påvirker bygge- og anlægsbranchen.
- Priserne på råvarer og fødevarer er steget markant, og inflationen er den højeste i over 35 år.
- Høj beskæftigelse og lav ledighed er samtidig med til at øge rekrutteringsudfordringen på velfærdsområderne.
- Regeringen og KL indgik på baggrund af ovenstående i juni 2022 en stram Økonomiaftale for 2023, hvor der kun er givet midler til demografiudviklingen, og anlægsniveauet er sænket.

Tilsvarende er Odense påvirket af rammerne på landsplan, men også af udviklingen lokalt.

De vigtigste tendenser er beskrevet nedenfor:

- Der er faldende ledighed, som medfører færre udgifter på beskæftigelsesområdet
- Der er flere indtægter på skatteområdet, men samlet set et tab for Odense, grundet, at den positive udvikling på landsplan er større.
- Den socioøkonomiske profil er forbedret. Det betyder dog, at Odenses indtægter fra udligning falder.
- Der forventes et negativt afkast på kassebeholdningen i 2022 grundet uro på finansmarkederne.
- Der er en lavere befolkningsudvikling end forudsat, hvilket medfører en tilpasning i udvalgenes budgetter. Budgettilpasningen sikrer samme service til borgerne.

Ovenstående påvirker Odenses budgetlægning for 2023 og de handlemuligheder, der vil være i de kommende år - især på anlægsområdet. Odenses byråd har i tidligere år med rettidig omhu budgetteret med at imødegå nogle af de udsving, som der nu ses i økonomien i dag. Det gælder genopretning af det specialiserede område, tidlig

tilvejebringelse af finansiering til demografiudviklingen, budgetværn på beskæftigelsesområdet og anlægsreservationspulje. Alle elementer, som gør, at Odense står på et godt fundament i Budget 2023.

Den samlede udvikling på landsplan og i Odense betyder dog, at Budget 2023 vil blive lagt med udgangspunkt i stram styring og hårde prioriteringer.

Hvad er der indarbejdet i budgetforslaget?
I nedenstående afsnit er fremhævet de mest centrale tiltag, som er indlagt i budgetforslaget. For en mere udtømmende liste og beskrivelse henvises til bilaget med budgetforslaget.

Driftspulje
Der er i budgetforslaget afsat en pulje til varige driftstiltag på 20 mio. kr. årligt fra 2023 og frem. Det giver mulighed for at prioritere udvalgte områder med et varigt løft. Puljen udmøntes som en del af budgetforhandlingerne.

Anlægspulje
Der er indlagt en anlægspulje i budgetforslaget til engangsinvesteringer på 100 mio. kr. samt tilhørende afledt drift på 2,5 mio. kr. i 2024 og 5 mio. kr. i 2025 og frem. Puljen inkl. afledt drift udmøntes som en del af budgetforhandlingerne.

Indlagte tiltag fra tidligere politiske beslutninger
Der er indlagt en række tiltag med ophæng til tidligere politiske beslutninger.

Med Budget 2020 vedtog Odenses byråd en ny model for **demografiregulering**. Modellen sikrer, at økonomien følger med, når der kommer flere børn og ældre. Med indførslen af demografimodellen sikrede Odenses byråd, at det vil være muligt at tilbyde den samme service, når der kommer flere børn og ældre i fremtiden. Demografibehovet bliver genberegnet, når der kommer en ny befolkningsprognose. Genberegningen sker en gang årligt. Økonomiudvalget besluttede på mødet den 15. juni 2022, at reguleringen i år skulle indlægges allerede i budgetforslaget for at sikre balance i økonomien. Normalt udmøntes en eventuel demografiregulering først i budgetforliget, da det vil være en del af den politiske prioritering i budgettet. Reguleringen er indlagt i budgetforslaget, fordi den seneste befolkningsprognose tilsiger, at der vil være færre borgere i Odense end forventet ved sidste års budget. Når reguleringen indlægges, sikres der en bedre sammenhæng mellem udgifts- og indtægtsside.

I 2020 blev der indgået en aftale om **Velfærdens Fundament**, som handler om at sikre velfærdens fysiske rammer frem mod 2030. Der skal bruges 1,8 mia. kr. på at øge kapaciteten og modernisere bygninger, så rammerne for velfærden i kommunen løftes. Finansieringen herunder til afledt drift skal findes i råderummet fra de årlige budgetter. En del af anlægsråderummet i Budget 2023 svarende til 110,5 mio. kr. er derfor indlagt som finansiering af Velfærdens Fundament. Hertil er der også indlagt afledt drift. Finansieringen af Velfærdens Fundament blev indlagt i rammeudmeldingen for Budget 2023.

Byrådet har i 2022 besluttet at oprette to nye stående udvalg med tilhørende forvaltninger til henholdsvis sundhedsområdet og klima- og miljøområdet. De to nye udvalg har, efter opgaveflytninger fra de øvrige udvalg, fået en kompleks mængde af opgaver. Til at **understøtte de nye forvaltningernes arbejde** blev der i første omgang afsat midler i 2022. Med Budgetforslaget for 2023 permanentgøres finansiering og indlægges i 2023 og frem.

I Budget 2021 besluttede byrådet at operationalisere **effektiviseringsstrategien** og gøre den mere proaktiv i model for arbejde med løbende effektiviseringer. Her lægges effektiviseringsarbejdet ud i de enkelte forvaltninger og udvalg. I Budget 2023 vil der således skulle arbejdes med effektiviseringer som beskrevet i effektiviseringsstrategien, og rammen for effektiviseringsarbejdet vil være den løbende tilgang fra modellen. Det vil sige, at der skal effektiviseres for 0,5 % af servicerammen, hvilket svarer til ca. 40,6 mio. kr. Halvdelen af effektiviseringskravet forbliver i udvalgene til egne prioriteringer. Her kan udvalgene vælge at undlade at effektivisere eller alternativt gøre det helt eller delvist. Den anden halvdel går til fælles politiske prioriteringer, hvoraf en fjerdedel findes på tværgående effektiviseringer. De tværgående effektiviseringer findes i Budget 2023 ved hjælp af kategoristyring på fire områder indenfor indkøb og kontraktstyring.

Med Økonomiaftalen for Budget 2023 er der aftalt et historisk lavt anlægsniveau på landsplan og hermed en lavere finansiering til anlægsinvesteringer. I regi af den fælleskommunale budgetkoordinering (KL's koordinering af kommunernes indmeldinger vedrørende Budget 2023) har KL udarbejdet kommunefordelte vejledende rammer på service og anlæg. Odenses vejledende anlægsramme i Budget 2023 udgør 681,8 mio. kr. Odenses budgetterede anlægsniveau i 2023 er for nuværende på ca. 1,0 mia. kr. Det er således ca. 330 mio. kr. over den vejledende ramme til Odense. Hertil skal der så lægges de nye anlægsprojekter i 2023, som bliver prioriteret som en del af Budgetforlig 2023. Den samlede anlægsportefølje er derfor gennemgået, og der er i budgetforslaget indarbejdet at **udskyde af en række anlægsprojekter** til 2024.

Det samlede resultat og måltallene i den økonomiske strategi
Byrådet har vedtaget fire økonomiske måltal, som sikrer en sund og stabil økonomi, når målsætningerne er opfyldt.

Efter opdateringen ser måltallene i den økonomiske strategi således ud:

	Målsætning	2022	2023	2024	2025	2026
Resultat af ordinær drift	Min. 320 mio. kr.	373,0	326,0	327,6	329,8	320,3
Skattefinansieret resultat	Min. 220 mio. kr. under hensyn til opsparing	-332,7	-416,2	-185,5	11,0	220,2
Skattefinansieret gæld	Faldende i perioden	1.451,1	1.325,9	1.191,1	1.094,4	997,6
Kassebeholdning ultimo	Min. 0 mio. kr.	1.389,7	613,6	272,9	48,6	14,2

De økonomiske måltal viser en fornuftig økonomi, som danner et godt fundament for budgetlægningen. Måltallet for resultat af ordinær drift er opfyldt i alle fire år fra 2023 til 2026. Det samme gælder måltallet for skattefinansieret gæld, som er faldende i hele budgetperioden.

Målsætningen ved skattefinansieret resultat er ikke opfyldt i 2022-2025. Dette skyldes, at der bruges af opsparede midler til afholdelse af ekstraordinære anlægsinvesteringer herunder Velfærdens Fundament. Endelig er målsætningen for kassebeholdningen opfyldt i alle fire år.

Budgetbidrag indarbejdet i budgetforslaget
Udvalgene har i foråret arbejdet med en række budgetbidrag, som Økonomiudvalget bestilte i rammeudmeldingen for Budget 2023.

Det vedrører:

- Indsatser for Fremtidens Vollsmose.
- Anlægsønsker.
- Beskrivelse af udvalgenes budgettal og bemærkninger.
- Konjunkturfølsomme anlægsområder.
- Model for fremtidens friluftsbad.

Ud over de udvalgsbehandlede budgetbidrag er der andre bidrag, som er indarbejdet direkte i budgetforslaget.

Det drejer sig om:

- Beskrivelse af, hvordan de tværgående effektiviseringer realiseres i udvalgene.
- Beskrivelse af en demografiregulering 2023-2026 på baggrund af ny befolkningsprognose.
- Administrative bidrag, herunder anlægsoversigt og foreløbige takster.

Sidste del af velfærdsprocenten
Der er et politisk flertal i byrådet for at nå i mål med den sidste del af velfærdsprocenten, når det er muligt. Der mangler kun 0,01 procentpoint i at nå i mål med velfærdsprocenten. Det svarer til en merindtægt på 3,3 mio. kr. Merindtægten fra skattestigningerne i 2018 og frem er anvendt til at forbedre serviceniveauet for de yngste børn, skolebørn, udsatte børn og ældre og personer med handicap.

Et flertal i Økonomiudvalget har besluttet at søge Indenrigs- og Boligministeriet om en andel af ramme fra skatteforhøjelsespuljen, som indgår i økonomiaftalen, således at Odense kan nå målet med velfærdsprocenten på 25,5 % uden af få en eventuel individuel skattesanktion.

Svarfristen fra ministeriet er ultimo september 2022. Skattestigningen indgår ikke i budgetforslaget, men vil være en del af budgetdrøftelserne frem mod vedtagelsen af Budget 2023. I budgetforslaget er udskrivningsprocenten fastholdt på 25,49 % ligesom i 2022.

Valg af statsgaranti eller selvbudgettering
Den endelige beslutning om valg af statsgaranti eller selvbudgettering i 2023 skal foreligge senest i forbindelse med byrådets 2. behandling af budgettet. Valget indebærer, at kommunerne enten kan acceptere det statsgaranterede udskrivningsgrundlag og udligning eller vælge at modtage skatter og udligning i forhold til borgernes faktiske skattebetaling, den faktiske udvikling i befolkningstallet og udviklingen i en række socioøkonomiske parametre.

Odense Kommune har i efterhånden en del år valgt statsgaranti. Med de opdaterede skøn forventes der på nuværende tidspunkt at være en forventet mindreindtægt på 5,0 mio. kr. ved at vælge selvbudgettering i 2023. Borgmesterforvaltningen anbefaler derfor på nuværende tidspunkt, at der igen i 2023 vælges statsgaranti. Frem mod budgetvedtagelsen følges området tæt.

Budgetmaterialet
Budgetmaterialet består af:

- Udkast til Økonomiudvalgets budgetforslag for 2023

- Indblik – Drift
- Indblik – Anlæg

Der vil desuden blive vedlagt medarbejdersidens bemærkninger til Økonomiudvalgets budgetforslag 2023, når forslaget oversendes til 1. behandling i byrådet.

Økonomi

Odense Kommunes service- og anlægsudgifter overholdes samlet set de vejledende rammer fra Indenrigs- og Boligministeriet samt KL i Budgetforslag 2023. Serviceudgifterne ligger lidt under den vejledende ramme, mens anlægsudgifterne ligger lidt over den vejledende ramme.

Sagen indgår i de videre politiske drøftelser frem mod budgetvedtagelsen. De økonomiske konsekvenser opgøres derfor ikke særskilt for denne sag.